

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie r. pr. **S.B.** obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 8, art. 11 ust. 1 i 2 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 i art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, po rozpoznaniu 15 maja 2023 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu, kasacji obrońcy obwinionego r. pr. S.B. – adw. E.C., od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z 17 listopada 2022 r., sygn. akt WO–139/22, utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] z 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt OSD [...],

postanowił:

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. zasądzić od obwinionego r. pr. S.B. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Radca prawny S.B. został obwiniony o to, że:

1. naruszył zasady etyki, godności zawodu oraz obowiązków zawodowych w G., będąc pełnomocnikiem D.T. i M.K., polegające na braku rzetelnego wykonywania czynności zawodowych w ten sposób, że po przyjęciu w listopadzie 2018 r. pełnomocnictwa od klientów do prowadzenia sprawy dot. zwrotu zadatku od odstąpienia od umowy przedwstępnej zawartej w dniu 21 marca 2018 r., pobraniu wynagrodzenia w kwocie 900,00 zł oraz zapewnieniu klientów o skierowaniu do

Sądu Rejonowego w G. pozwu o zapłatę przeciwko W.D., przekazaniu informacji o konieczności uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 300,00 zł, w rzeczywistości pozwu takiego nie wniósł, przez co klienci zostali narażeni na szkodę, które to zachowanie podważyło zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 8, art. 11 ust. 1 i 2 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.);

2) naruszył zasady etyki oraz godności zawodu radcy prawnego przy wykonywaniu czynności zawodowych w G., w okresie od listopada 2018 r. do 27 września 2019 r. polegające na tym, że, po przyjęciu pełnomocnictwa od D.T. i M.K. do prowadzenia sprawy dot. zwrotu zadatku od odstąpienia od umowy przedwstępnej zawartej w dniu 21 marca 2018 r., pobraniu wynagrodzenia w kwocie 900,00 zł oraz zapewnieniu klientów o skierowaniu do Sądu Rejonowego w G. pozwu o zapłatę przeciwko W.D., pomimo kierowanych żądań klienta o informowanie o przebiegu sprawy, unikał z nim kontaktu telefonicznego, mailowego i osobistego oraz przekazywał nieprawdziwe informacje o skierowaniu do Sądu Rejonowego w G. pozwu o zapłatę, które to zachowanie podważyło zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 i art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] orzeczeniem wydanym 26 kwietnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt OSD [...], uznał obwinionego r. pr. S.B. za winnego popełnienia wszystkich zarzucanych mu czynów i za pierwszy z nich wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, tj. 4.200 zł, zaś za drugi czyn karę nagany. Sąd Dyscyplinarny obciążył ponadto obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego.

Orzeczenie z 26 kwietnia 2022 r. zaskarżył obwiniony, który wniósł o zmianę orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych

w [...], poprzez uniewinnienie obwinionego od zarzutów stawianych w obu punktach orzeczenia z 26 kwietnia 2022 r. i oddalenie w całości zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego. We wniosku ewentualnym skarżący wniósł o uchylenie w całości orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd dyscyplinarny I instancji.

Obwiniony wniósł ponadto o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt sądowych Sądu Rejonowego w G., w sprawie o zapłatę z powództwa D.T. przeciwko M.D., na okoliczność wniesienia przez obwinionego pozwu o zapłatę w sprawie zwrotu zadatku o odstąpienia od umowy przedwstępnej, jak również na okoliczność braku poniesienia przez klienta D.T. szkody lub jakiegokolwiek innego zagrożenia praw świadka D.T. do prawidłowego i terminowego rozpatrzenia jego powództwa o zapłatę.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, orzeczeniem z 17 listopada 2022 r., utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu dyscyplinarnego I instancji zasądził od obwinionego r. pr. S.B. zwrot kosztów postępowania odwoławczego.

Od tego orzeczenia kasację wywiodła obrończyni obwinionego – adw. E.C., która zaskarżyła je w całości, zarzucając:

1) rażące naruszenie prawa procesowego art. 133 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez, pomimo przedstawienia przez obwinionego w jego mailu z dnia 17.03.2022 r. Zaświadczenia nr [...]r. Lekarza Sądowego, z którego jednoznacznie wynika, że obwiniony w okresie od dnia 15.03.2022 r. i bez przerwy przez kolejne 14 dni nie był w stanie stawić się na wezwanie OSD w [...], jak również z uwagi na stan zdrowia nie był zdolny do pracy i tym samym nie odbierał we w/w okresie kierowanej do niego korespondencji, natomiast w awizowanych zawiadomieniach o pozostawionej w urzędzie pocztowym korespondencji, brak było awizo dotyczącego zawiadomienia o wyznaczonej na dzień 26.04.2022 r. rozprawie w niniejszej sprawie przed OSD w [...], tym samym brak skutecznego poinformowania obwinionego o ww. terminie rozprawy i w tym zakresie pozbawienie obwinionego prawa do obrony, który jako adresat (a nie nadawca) zawiadomienia z OSD w [...] o

rozprawie wyznaczonej na dzień 26.04.2022 r., nie posiada uprawnień do składania reklamacji w przedmiocie skuteczności doręczenia w/w zawiadomienia, nie posiadając nawet numeru nadania rejestrowanej przesyłki poleconej, zgodnie do art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 896);

2) rażące naruszenie prawa procesowego art. 427 § 3a k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez niedopuszczenie z urzędu przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wniosku obwinionego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt sądowych Sądu Rejonowego w G. w sprawie z powództwa D.T. p-ko W.M. o zapłatę - zwrot zadatku od odstąpienia od umowy przedwstępnej, w okolicznościach gdzie dopuszczenie i przeprowadzenie tego dowodu ma znaczenie dla podstawowej kwestii, a mianowicie ustalenia czy w niniejszej sprawie w ogóle doszło do popełnienia deliktu dyscyplinarnego - skoro zarzut stawiany obwinionemu oparty jest na twierdzeniu, że pozew w imieniu D.T. p-ko W.M. o zapłatę nie został przez obwinionego wniesiony, podczas gdy takie ustalenie nie jest zgodne z rzeczywistością. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w uzasadnieniu wskazuje, że „dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w kontekście stawianych Obwinionemu zarzutów, nie ma znaczenia fakt rozstrzygnięcia sprawy przed Sądem Rejonowym w G. na korzyść powódki, tym bardziej że Obwiniony nie był pełnomocnikiem skarżącej D.T. w tym postępowaniu, z uwagi na wypowiedzenie stosunku pełnomocnictwa.” Jednakże ww. rozstrzygnięcie sprawy przez SR w G. na korzyść powódki zapadło właśnie w oparciu o pozew sporządzony i złożony w imieniu skarżącego przez obwinionego, któremu taki brak złożenia pozwu zarzuca się w niniejszym postępowaniu dyscyplinarnym;

3) rażące naruszenie prawa procesowego art. 425 § 3 zd. 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez zarzucenie obwinionemu braku gravamen dla podniesionego zarzutu orzeczenia przez OSD w [...] wobec obwinionego kary nieistniejącej w dacie orzekania (ewentualnie nieistniejącej w dacie popełnienia zarzucanego obwinionemu przewinienia dyscyplinarnego), co skutkować miałyby wadą

nieważności postępowania, który to najdalej w skutkach idący postawiony przez obwinionego zarzut konsumuje argumentację WSD w Warszawie, jakoby w niniejszej sprawie względniejsze dla obwinionego było zastosowanie przez Sąd Dyscyplinarny wysokości minimalnego wynagrodzenia stanowiącego podstawę dla wyliczenia kary pieniężnej z roku, w którym to wynagrodzenie było niższe niż w roku, w którym de facto skarżący zarzuca obwinionemu popełnienie przewinienia dyscyplinarnego; a mianowicie dowolnym przyjęciem (w jakikolwiek sposób nie opartym na zgromadzonym w niniejszym postępowaniu materiale) przez OSD w [...], a później przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, że do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w postaci braku wniesienia przez obwinionego pozwu o zapłatę/zwrot zadatku do sądu w imieniu skarżącego miało dojść w roku 2018, kiedy to obwiniony przyjął zlecenie od klienta, natomiast minimalne wynagrodzenie za pracę w tym roku wynosiło 2.100,00 zł brutto, zamiast w roku 2019, kiedy to faktycznie skarżący zarzucił obwinionemu brak złożenia powództwa o zapłatę do sądu, a minimalne wynagrodzenie brutto w tym roku wynosiło 2.250,00 zł;

4) rażące naruszenie prawa materialnego art. 65 ust. 2ba ustawy o radcach prawnych, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez naruszenie jednoznacznie skonstruowanego mechanizmu wymierzania kary pieniężnej określonego w tym przepisie: „Karę pieniężną wymierza się w granicach od półtorakrotności do dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.” - tym samym wymierzenie w niniejszej sprawie obwinionemu kary nie istniejącej w chwili orzekania, a tym samym nieważność niniejszego postępowania - dowolnym przyjęciem (w jakikolwiek sposób nie związanym z materiałem zgromadzonym w niniejszym postępowaniu) przez OSD w [...] a później przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, że do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w postaci braku wniesienia przez obwinionego pozwu o zapłatę/zwrot zadatku do sądu w imieniu skarżącego miało dojść w roku 2018, kiedy to obwiniony przyjął zlecenie od klienta, natomiast minimalne wynagrodzenie za pracę w tym roku wynosiło 2.100,00 zł brutto, zamiast w roku 2019, kiedy to

skarżący faktycznie zarzucił obwinionemu brak złożenia powództwa o zapłatę do sądu a minimalne wynagrodzenie brutto w tym roku wynosiło 2.250,00 zł;

5) rażącą niewspółmierność kary dyscyplinarnej, rażące naruszenie prawa materialnego art. 53 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez wymierzenie kary dyscyplinarnej, której dolegliwość rażąco przekracza ewentualny stopień winy obwinionego, i to w okolicznościach, gdy skarżący/powód nie poniósł żadnej szkody, a wręcz w oparciu o sporządzony i złożony przez obwinionego pozew Sąd Rejonowy w G. rozstrzygnął sprawę w całości na korzyść powoda;

6) rażącą niesprawiedliwość orzeczenia - art. 440 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez wymierzenie kary dyscyplinarnej, której dolegliwość rażąco przekracza ewentualny stopień winy obwinionego, i to w okolicznościach, gdy skarżący/powód nie poniósł żadnej szkody, a wręcz w oparciu o sporządzony i złożony przez obwinionego pozew Sąd Rejonowy w G. rozstrzygnął sprawę w całości na korzyść powoda;

7) rażące naruszenie prawa procesowego art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 74⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 pkt 2 Uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego poprzez zasądzenie od obwinionego w sentencji zaskarżonego orzeczenia kwoty: 2.000,00 zł gdzie wskazaną kwotę podano również słownie, podczas gdy w przedostatnim akapicie uzasadnienia orzeczenia WSD w Warszawie zasądzono od obwinionego tytułem w/w zryczałtowanych kosztów kwotę: 1.500,00 zł gdzie drugą wskazaną kwotę podano również słownie, tym samym w zaskarżonym orzeczeniu WSD w Warszawie zachodzi sprzeczność nie dająca możliwości wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia.

Podnosząc te zarzuty obrończyni obwinionego wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie do ponownego rozpoznania, ewentualnie, w przypadku uznania skazania za oczywiście niesłuszne o uniewinnienie obwinionego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna z następujących przyczyn.

1. Zarzut pierwszy nie jest zasadny, gdyż Wyższy Sąd Dyscyplinarny należycie rozpoznał zarzut obwinionego pozbawienia prawa do obrony przez niezawiadomienie o terminie rozprawy. Szczegółowo przeanalizował zachowanie obwinionego po kolejnych powiadomieniach o terminach i nie bez racji skonkludował, iż obwiniony był wielokrotnie zawiadamiany o terminach rozpraw oraz poucзany o przysługujących mu uprawnieniach. Na wniosek obwinionego pięciokrotnie znoszony był termin rozprawy, zaś na kolejnym (szóstym) wyznaczonym terminie obwiniony się nie stawił, z uwagi na niepodjęcie przesyłki. Wyższy Sąd Dyscyplinarny dokonał rzetelnej analizy i zasadnie ocenił nieuprawniony zarzut pozbawienia prawa do obrony. W istocie w aktach (k. 90) jest pisemne powiadomienie Sądu z 23 marca 2022 r. o terminie rozprawy 26 kwietnia 2022 r., które zostało wysłane przesyłką poleconą i nie zostało podjęte, po awizowaniu dla obwinionego na adres [...]. Na tej podstawie WSD nie bez racji przyjął, iż na podstawie art. 133 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, pismo skierowane do obwinionego należało uznać za doręczone.
2. Zarzut drugi nie jest zasadny, gdyż w sprawie wiążą ustalenia faktyczne, czyli, że w Sądzie Rejonowym w G. nie było pierwotnie sprawy rozpoczętej pozwem. Tak wynika z informacji tego Sądu z 10 września 2019 r. (k. 8 akt) i osobistego ustalenia tego przez pokrzywdzonego w tym Sądzie, które otworzyło pretensję do obwinionego o zaniechanie wniesienia pozwu. Ustalenia te wiążą i mają znaczenie, gdyż przedmiotem osądu dyscyplinarnego jest właśnie ten moment zaniechania i niewłaściwego działania obwinionego. Obwiniony nie był dalej pełnomocnikiem stron w postępowaniu cywilnym o zwrot zadatku. Kwestia późniejszego pozwu i rozpoznania tej sprawy nie ma już znaczenia. Natomiast procesowo to kasacja niezasadnie zarzuca naruszenie art. 427 § 3a k.p.k., gdyż regulacja ta dotyczy „nieprzeprowadzenia dowodu z urzędu”, a nie art. 427 § 3 k.p.k., który miał na uwadze Wyższy Sąd Dyscyplinarny, przyjmując, że obwiniony miał możliwość przedłożenia wskazanego wniosku dowodowego już na wcześniejszym etapie postępowania. Ponadto Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie bez racji stwierdził, iż nie ma znaczenia rozstrzygnięcie sprawy przed Sądem Rejonowym w G., skoro zarzutem obwinienia objęty jest czasookres,

w którym obwiniony nie złożył pozwu, co nie było obojętne dla pokrzywdzonego. Inaczej ujmując, w odwołaniu nie było zarzutu naruszenia art. 427 § 3a k.p.k. Obwiniony nie przedstawił swoich racji w postępowaniu przed Rzecznikiem i przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym. Nie składał wniosków dowodowych. Niemniej, z ustaleń w sprawie wynika, iż pozew został złożony, natomiast świadek D.T. zeznał m.in – „Najpierw wypowiedzieliśmy pełnomocnictwo a potem Pan mecenas na szybko złożył w sądzie pozew” (...). „Ostatecznie sprawę przegraliśmy” (...). „Mecenas wstrzymywał złożenie pozwu przez 8 czy 9 miesięcy” (...) -protokół rozprawy z 26 kwietnia 2022 r., k. 103 akt.

3. Zarzut trzeci nie jest zasadny, gdyż skarżący niezasadnie wprowadza zarzut orzeczenia „kary nieistniejącej”. Kwestia ta po zarzucie odwołania była przedmiotem badania przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny, który zasadnie uznał zarzut za chybiony, z tej przyczyny, że kara pieniężna jest przewidziana w katalogu kar określonym w art. 65 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, zaś minimalną i maksymalną wysokość tej kary określa art. 65 ust. 2ba ustawy. Karę pieniężną wymierza się w granicach od półtorakrotności do dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Nie ulega wątpliwości, iż wymierzona obwinionemu kara pieniężna w wysokości 4.200 zł mieści się w ustawowych granicach. Dodatkowe wskazanie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny na art. 425 § 3 zd. 1 k.p.k. i brak gravamen traci na znaczeniu, skoro zarzut odwołania został rozpoznany i jak wskazano wysokość kary pieniężnej jest granicach określonych w ustawie.

4. Powyższa argumentacja jest aktualna w odniesieniu do zarzutu czwartego kasacji, gdyż nie można stwierdzić naruszenia art. 65 ust 2ba ustawy o radcach prawnych. Nie ma podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania ani do przyjęcia, iż wymierzona została kara nieistniejąca w chwili orzekania.

5. Zarzut piąty nie jest zasadny, gdyż nie ma podstaw do stwierdzenia, że wymierzono karę rażąco niewspółmierną. Wiążą i decydują w tej ocenie ustalenia faktyczne, które potwierdzają popełnienie czynów objętych wnioskiem, których skarga nie kwestionuje w sferze faktów i kwalifikacji prawnej. Stopień społecznej szkodliwości nie jest mały a z drugiej strony wymierzona kara mieści się w dolnych

granicach wymiaru kary pieniężnej – wskazany art. 65 ust. 2ba ustawy o radcach prawnych.

6. Zarzut szósty nie jest uprawniony, gdyż osądzone czyny i wymierzona kara nie pozwalają na stwierdzenie, iżby orzeczenie dyscyplinarne w tej sprawie było rażąco niesprawiedliwe – art. 440 k.p.k.

7. Zarzut siódmy jest o tyle zasadny, że nie powinno być sprzeczności między sentencją i uzasadnieniem, w sentencji jest kwota 2.000 zł kosztów a w uzasadnieniu kwota 1.500 zł. Taka rozbieżność nie składa się na oczywistą zasadność z tej przyczyny, że co do zasady decyduje sentencja i skarżący nie kwestionuje, że kwota 2.000 zł mieści się w granicach kosztów przewidzianych w uchwale. Czym innym jest wyjaśnienie przez WSD wskazanej rozbieżności.

Z tych przyczyn uzasadnione jest stwierdzenie, iż kasacja jest oczywiście bezzasadna i dlatego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 535 § 1 i § 3 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.) zasądzając od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości 20 zł.